

Slovenski dom

Štev. 171.

V Ljubljani, sobota 29. julija 1939

Leto IV

Višek slovesnosti ob šestem mednarodnem kongresu Kristusa Kralja Papežev odposlanec daje čast Slovencem

Tisoči in tisoči slovenskih otrok se na Stadionu klanjajo Kristusu Kralju

20.000 majhnih otrok pozdravlja na Stadionu papeževga odposlanca kardinala Hlonda

Ljubljana, 29. julija.
Na sinočnjem pozdravnem večeru v čast papeževemu legatu, o čemer poročamo na drugi strani, je imel Nj. Eminenca kardinal Hlond govor v francoščini, poljščini, nemščini, italijanščini ter ga med burnim pozdravljanjem zaključil z naslednjimi, prekrasnimi izjavami v slovenščini:

»...Predragi mi bratje Slovenci! Ta veličastni in spodbudni kongres ni mogel najti boljšega mesta kot tu pri vas, na tej vaši lepi in blagoslovljeni zemlji, polni sonca in vere, prelestnih barv in verskega zanosa. Saj pa je namen kongresa ta, da podkrepim in privede do zmagovitih uspehov delo, s katerim naj bi se narodi odvrnili od brezboštva

in odpada od Kristusa ter se vrnili k razodeti resnici od poganstva, ki se na novo poraja, k popolnem kršćanstvu; od materializma in laicizma k življenju po veri; od naturalizma k stvarnim nadnaravnim dobrinam, s katerimi naj bo prepojeno vsakdanje življenje; od nasilja in moralnega zatiranja k resnični svobodi vesti; od uničujočega barbarstva k mirni omiki kršćanske civilizacije. Toda kje naj vsi ti sijajni in časi tako primerni nameni kongresa, te nujne resolucije in sodobnosti prikladne zahteve najdejo bolj naraven in učinkovit izraz kot pri vas, na tej prijazni zemlji trdne vere, katoliških tradicij, apostolske podjetnosti in cvetočega verskega življenja.

V imenu svetega očeta vam torej pri našam očetovski pozdrav kot znamenje njegove posebne ljubezni do vas, Slovenci in Jugoslovani; najodličnejša pohvala velja neumornemu pokrenitelju tega veličastnega kongresa, vašemu gorečemu škofu ljubljanskemu, in vsem preodličnim in marljivim jugoslovanskim školam, vaši odlični duhovščini, neutrudljivim in podjetnim organizacijam tega kongresa. Tudi kot Poljak in vaš slovanski brat vam čestitam k temu kraljevskemu prazniku, ki ste ga pripravili božjemu Odrešeniku pred obličjem sveta. Iskreno želim, naj blagoslov teh svetih in gorečih dni preučevanja, molitev, češčenja, svetih obhajil in za-

doščenja pride na vas, predvsem na šole in duhovščino, na vašo domovino, na Njegovo Veličanstvo vašega kralja.

Večni kralj vekov in narodov naj vas ohrani v miru, naj vam da prospeh in blagoslov nemoten razvoj, ki ga ustvarjate z vašimi in verskimi močmi.

Zivel Kristus Kralj v življenju narodov! Zivel Kristus Kralj v apostolstvu Cerkve! Zivel Kristus Kralj v skrivnostnih podvigih vernih sre! Zivel Kristus Kralj, za katerim vede ali nevede hrepeni dvajseto stoletje!

Ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman pozdravlja kardinala legata pri vlaku v Ljubljani. Zagrebški nadškof dr. Stepinac pozdravlja legata na Marijinem trgu. Kardinal Hlond pregleduje z banom častno četo vojske. Prihod beneškega kardinala Piazza v Ljubljano.

Ljubljana, 29. julija.

Kmalu po 7 ob lepem in sončnem jutru so se začele zbirati velike skupine šolske mladine, učenci in učenke, ki so prihiteli se klanjati Kristusu Kralju miru na VI. mednarodni kongres. Iz vseh krajev Slovenije, tudi od najoddaljenejših so prihiteli dečki in deklice, da se udeležijo veličastne manifestacije našemu Kristusu. Kongresni trg od nunske cerkve tja doli do univerze je bil nabit in natrpan mladega življenja. Vse je bilo veselo. Nekateri dečki, tudi skromni, so prišli kar bosi, samo da vidijo lepo slovesnost. Prišli so otroci iz Bohinja, ki so vzbujali s svojimi narodnimi nošami veliko pozornost. Deklice — 16 po številu — so bile oblečene v bohinsko narodno nošo. V dolgem sprevodu, na katerega čelu je korakala salezijanska godba, so se vstili otroci po posameznih šolah in krajih. Vsaka občina je bila prav častno zastopana. Lep je bil pogled na skupino deklic, ki so nosile razne simbole Kristusa Kralja. Najprej je neka deklica nesla monštranco, sicer ne pravo, toda lepo iz papirja na-

rejeno, druge so nosile kelih, tretje križ, ovit v beli prt, četrta skupina iz vrvi spleten bič, naslednja skupina je nosila trnjevo krono in še druge simbole trpljenja in poveljavanja. Nekateri skupine so med potjo prepevale nabožne pesmi. Skupina zeleno oblečenih deklic in dečkov je tudi vzbujala posebno pozornost in nekdo je pristavil:

»To je pa naša zelena jama!«

Res je bila ta lepa skupina iz ljubljanske Zelene jame, kjer so Salezijanci organizirali tamšnjo mladino v eno skupino. Po Zeleni jami so prevzeli tudi svoj kraj. Dolg je bil sprevod, ki se je s Kongresnega trga pomikal po Wolfovi ulici čez Marijin trg dalje po Miklošičevi cesti do Masarykove in od tam po Tyrševi do Stadionu. Tega spreveda se je udeležilo najmanj 5000 šolske mladine. Bila je tako danes prva javna manifestacija za našega Odrešenika.

Temu velikemu, mirnemu, a veličastnemu manifestacijskemu sprevodu pa so se priključile še močne skupine, ki so čakale v Dalmatinovi ulici, na Masarykovi cesti in na Bleiweisovi cesti. Velike skupine šolske mladine so že izstopile na gorenjskem kolodvoru in so se sprevodu priključile z Bleiweisove ceste. Mirne duše lahko rečemo, da se je danes te mladinske manifestacije udeležilo nad 20.000 šolskih otrok.

Slovenska mladina se je danes na krasno urejenem stadionu, kjer so se vile zastave narodov in bekorumena zastava Kristusovega namestnika na zemlji in kjer je pod mogočnim baldahinom v zeleni areni stal oltar, posvetila Kristusu Kralju. Od vseh strani je prihitela, iz zelene štajerske, s senčne Dolenjske, z Gorenjekega, ki miglja v snežnem blišču in nebeški sinjini, s trdnega, vase zamaknjene Notranjskega, še celo iz ravnega Prekmurja je prišla, da bi se zbrala ob njegovem oltarju, v jutru jasnega dneva, pod poletno svetlim, cvetočim nebom, v solncu, ki daje radost in vzbuja nade.

Kakor da je zapadel sneg na stadion

Na vzhodu in severu, na jugu in na zahodu so oživele bele žile, ravne ceste. Dolge vrste z zelenjem okrašenih voz in avtomobilov, nepregledne kolone mladine so polnile neprenehoma areno. Kakor plaz, ki se utrga v gori in pomirjen polzi v dolino, so se spuščale čete mladega rodu. Stopale druga za drugo in naraščale v areni, dokler niso do kraja, glavica pri glavici napolnile ogromnega štrikotnika. Belo in sinje, zeleno in rdeče, pisano, vrsta je stopala k vrsti, kakor pisana preproga se je zdelo živa ploskev. Okrog oltarja so se v polkrogu na črtah razvrstili v prelep venec fantki in deklice. Pred tribuno je stal krassen improviziran oltar. Boki Stadionu, mogočna betonska stojišča, ki v valu oklepajo zeleno dno, so bila polna najmlajšega naraščaja, ob katerem so stali njih očetje in učitelji, vzgojitelji, prijatelji in prijateljice. Pogled, ki ga ni mogoče pozabiti!

Dostojanstveniki prihajajo

Ta čas pa so se že zbirali na tribuni cerkveni in posvetni odličniki. Prišel je minister dr. Miha Krek, prišel je krški škof dr. Srebrnič, aleksandrijski škof msgr. Nutti, modruški škof dr. Burič, škof iz Cautunga msgr. Čeng, ljubljanski škof dr. Rožman, škof dr. Tomažič, msgr. Kurtev iz Sofije, subotški škof Vlado Budanovič, reški škof Camozzo, škof dr. Goral iz Lubina. Na zgornji tribuni pa so stali minister dr. Krek, minister g. Snoj, zastopnik zunanjega ministra dr. Golias in poljski poslanik Dembički. Prišel je senator dr. Kulovec in predsednik ZFO dr. Žitko, ki je neprestano sprejemal odličnike. Končno je došel še papeški nuncij msgr. Ettore Felice. In že se je čez Stadion iz velikih zvočnikov razlegel glas: Kardinal legat prihaja!

Ob glavnem vходу v Stadion se je v dveh dolgih vrstah na obeh straneh postavila duhovščina v korektivih. Zadonele so fanfare in v to belino se

je nenadoma umaknila sijajna rdeča črta. Kardinal legat, zastopnik Kristusovega namestnika na zemlji, je prihajal obdan od svojega spremstva, škofov, prelato in kanonikov. Ob njem sta stopala kanonika dr. Zupan in dr. Šimenc. Počasi, dostojanstveno se je premikala ta veličastna skupina proti oltarju. In ko je kardinal legat, mogočen v posvečenosti svojega škrlata, stopil pred stopnice, ki vodijo k oltarju, je iz 20.000 grl zadonela v radostnih, svežih glasovih slovesna pesem »Mogočno se dvigni...« 20.000 rok se je dvignilo in morje zastavic je zavalovilo v vetru. In že je kardinal legat Hlond stopil pod baldahin. Sedel je na dostojanstveno mesto, in škof dr. Rožman je začel:

»V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha.

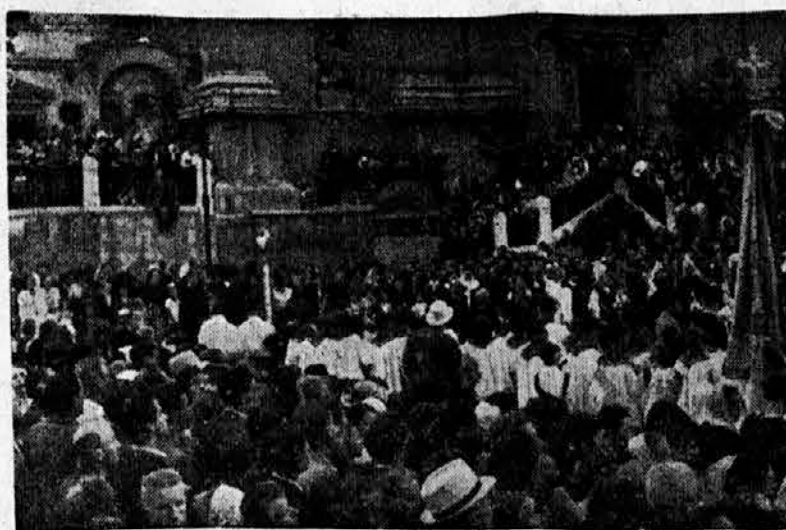
Škof dr. Rožman pozdravlja otroke

Kristus Kralj te je poklical, predraga mladina, da se mu pokloniš ob tem veličastnem kongresu. Prišli ste iz vseh krajev Slovenije ter napolnili veliki prostor okrog oltarja. Kakor žareče polje evetja ste, sredi med vami pa je gospod Jezus, ki širi svoje prebodne roke in vas blagoslavlja. Blagoslavlja vas, da bi ob Njem preživeli svoje evetno mladost ter dozoreli v dobre moše in žene. Mnogo jih je, ki so hoteli priti. Zeleli so si, da bi se z vami zbrali okrog Njegovega oltarja, da bi skupno z vami prepevali Jezusu čast in slavo. Niso mogli priti; toda zbrali so se doma po farnih cerkvah ter tam molijo pred tabernakljem k Jezusu. Vsa slovenska mladina se je danes zbrala ob Jezusu. Vsa slovenska mladina danes pravi: »Glej, Jezus, tukaj smo. Ukazuji nam, mi poslušamo!« Poslušate! Čujte, kaj vam Jezus govori: Vaš kralj sem, bodite moji otroci, kakor sem bil jaz vaš, najbolj vaš takrat, ko sem umiral na križu in za vas prelil svojo kri. Bodite moji, da hoste z menoj kraljevali vso večnost. Vi pa mu odgovarjate: »O Jezus, saj smo Tvoji, povej nam,

(Nadaljevanje na 2. strani.)

Nj. eminenca kardinal-legat Avgust Hlond pri prihodu v Ljubljano.

Množica pred Frančiškani

Množica in organizacije na Marijinem trgu.

Ljubljana in kongres sta sinoči pozdravila legata

V navzočnosti beneškega kardinala, škofov, dveh ministrov, najodličnejših tujih in domačih gostov je bil sinoči prirejen v Unioni kardinalu Hlondu prekrasen večer

Ljubljana, 29. julija.

Medtem ko je Ljubljana sinoči v večernih urah kakor ena sam plamenica žive vere in udanosti knezu miru tonila v morju luči, je bila unionska dvorana, na katero je vezanih toliko verskih in narodnih spominov slovenskega naroda, prizorišče veličastne manifestacije na čast papeževemu legatu Njegovi eminenци kardinalu Avgustu Hlondu. Dvorana je že dolgo pred začetkom napolnila najodličnejše povabljeno občinstvo.

Prvi sedeži v dvorani so bili rezervirani za jugoslovanske in tuje škofo, ki so se pozdravnega večera udeležili vsi s papeškim nuncijem megr. Felicijem, z zagrebškim nadškofom dr. Alojzijem Stepičem, ljubljanskim škofom dr. Gregorijem Rožmanom in lavantinskim vladikom dr. Tomažem na čelu. Poseben sijaj je priredil dala navzočnost beneškega patrijarha, njegove eminence kardinala Piazzia, ki so ga ob prihodu v dvorano pozdravile fanfare in burno ploskanje.

V prvi vrsti so sedeli kot zastopniki vlade ministri dr. Miha Krek, Franc Snoj in Maistrovič. Poslednja dva sta v imenu vlade pozdravila kardinala legata tudi pri sprejemu na postaji. Dalje smo med odličniki opazili podpredsednika skupščine g. Mihelečiča, poljskega poslanika na našem dvoru gosp. Dembičkega z gospo, podbana dr. Majcena, divizijskega generala Stefanoviča z generalom Dodicem, ljubljanskega župana dr. Adlešiča z gospo, zastopnike kongresnega odbora s predsednikom na čelu, zastopnike cerkvenih, vojaških, sodnih, upravnih, finančnih, železniških in poštinskih oblasti, zastopnike našega vseučilišča, številne poslane, tuje in domače prelate, višje duhovščino, zastopnike raznih kulturnih, gospodarskih in političnih ustanov itd.

Na odru je pod veliko sliko Kristusa Kralja bil postavljen zbor rakovniških otrok v enotnih nošah z državnimi, papeškimi, poljskimi in ljubljanskimi zastavicami v rokah. Pred njimi je stala šempeterska fanfara v narodnih nošah, na balkonu pa godba »Sloga« in glasbeno društvo »Ljubljana«, ki sta dovršno izvedli glasbeni deli elovestnosti.

Himne v pozdrav

Ko je stopil v dvorano papežev legat s svojim častitim spremstvom so ga vsi navzoči stoji z burnim vzdikanjem in ploskanjem pozdravili, mladina na odru pa mu je z mahanjem zastavic v poljsčini vzklikala: »Ziveli!« Ko so oddonele fanfare, je godba odigrala papeško himno, za tem pa našo državno himno, katero so navdušeno peli otroci na odru. Pri ponovitvi »Kralja Petra Bog naj brani« so v pozdrav dvignili zastavice.

Ko se je pozdravljanje in manifestiranje po-

(Nadaljevanje s 1 strani.)

kaj naj storimo! In Jezus vam pravi: »Bodite mi zvesti, držite se vere, ki nikdar ne preide.« In mu odgovarjate: »O, Jezus, verujemo v Te, in nikdar ne bomo nehali verovati. Pomnoži nam našo vero!«

Jezus pa vam spet govori: »Upajte v me, ne bojte se ničesar na svetu, nič se vam ne bo zgodilo! Z vami bom vse dni do konca sveta. Ostanite v moji ljubezni, darujte mi svoja sreča, a ostanem v njih in v njih prebivam!«

O, otroci, saj imate mehka srca. Z vsem navdušenjem odgovorite: O Jezus, radi te imamo, Tvoji smo in Tvoji hočemo biti. Vsak dan vlivaj v nas svojo veliko plametečo ljubezen, da Te bomo ljubili z vsem srecem, tako da se bodo ob tej naši ljubezni vnela tudi druga srca, ki Te še ne ljubijo. Zvesti Ti bomo vse življenje. Zvesti bomo Tebi in Tvojemu namestniku v Rimu, svetemu očetu, ki je poslal k nam svojega poslanca, O, predragi, Jezus je med nami v drobni, neznanosti, gostiji, namestnik papežev je med nami. Zato mu slovesno obljubimo:

»Jezus, Ti si kralj naše mladosti! Mi hočemo, da ostanemo kralj vsega našega življenja!«

Po krasnem, izklesanem govoru ljubljanskega vladike je pričela sv. maša, pri kateri so otroci za govornim vodjo recitali ponavljaje svete misli, ki spremljajo bistvene dele sv. daritve. Cela vrsta duhovnikov je pri sv. obhajilu desetisoče naših mladih in najmlajših obhajalo. In starejši so z vzvišenimi pobožni ganjenji gledali na nepopisno pretresljivi, enako ljubki, kakor mogočni prizor. Bili so to trenutki, ko je vsak v sebi začutil, na čudovit način vzpodbujen po tej dobri, nepokvarjeni mladini, da se mora tudi sam, pobožan in spremljen in očiščen zaobljubiti Kristusu Kralju za vse življenje. Tisoč in tisoč, ki so stali na pobožnih, revni in bogati, dostojanstveni in preprosti, pa so začutili v sebi kakor živo delstvo to misel: Slovenska mladina, ta sveži, zorni up vsega naroda, je Kristusova. Mladina pa je bodočnost naroda in kdor ima tako mladino, vekomaj ne bo propadel.

leglo ter so vsi navzoči zasedli mesta, je dvorana šele nudila nad vse krasno sliko; na balkonihi pisani venec slovenskih narodnih noš in cvetja. Spodaj na stojiščih zastopniki raznih organizacij, med njimi poljski akademiki v slikovitih poljskih narodnih nošah, na odru živo srebro belih otrok, vladarski škrlat kardinalov in rdeča oblacija škofov ter prelato, za njimi pa slovesna črna večernih oblek.

Zborna deklamacija malih slovenskih fantov.

Še preden je bilo v dvorani docela tiho, se je iz otroških grl zagnal val pozdravne zborne deklamacije. Otroci z Rakovnika so v vezani besedi pozdravili kardinala kot »slovenski fantje«, ki vidijo v njem odposlanca papeževga, vrhovnega pastirja bratske slovenske Poljske in velikega prijatelja Slovencev.

Sredi zbornega govora otrok je nastopil priznani deklamator g. Röger s slovesno prigodnico, v kateri je povdarjal velike misli kongresa ter velike potrebe časa, v katerem je kongres prirejen in izrazil sinovski udanost Slovencev sv. očetu. Deklamacija je izzvenela v misli, da kardinal kot poslanec Rima prinaša »nam in vsem narodom božji mir in eporočilo, da bodimo vojaki za božji red nove dobe.«

Za tem so spet deklamirali otroci in svoj nastop zaključili s prigodnico, v kateri so kardinalu legatu zapeli željo, naj ga Bog živi sto let, in z njim vee, ki so prišli na kongres.

Kongres pozdravlja

Predsednik kongresa, bivši minister in poslanik v Washingtonu prof. dr. Pitamic je nato po odpeti Schwabovi »Zdravi Marije« v imenu prirediteljev pozdravil kardinala kot legata Njegove svetosti papeža Pija XII, ki je kongres izredno počastil s tem, da je za svojega zastopnika na njem določil prav kardinala Hlonda, slovenskega kardinala in odličnega prijatelja Slovencev. Prosil je Njegovo eminenco, naj sporoča sv. očetu vdanost in hvaležnost slovenskega naroda za blagoslov, ki ga je poslal kongresu in za pozornost, ki jo je izkazal z imenovanjem kardinala Hlonda za svojega legata.

Kardinal Hlond pozdravlja kongres in govori o njegovih nalogah.

Po predsednikovem govoru je stopil na oder papežev legat sam in spregovoril med drugim: Eminenca, gospodje ministri, ekscelence, gospe in gospodje!

V imenu svetega očeta pozdravljam iz vsega srca ta veliki zbor, tako vzvišen po resnosti svojih namenov, tako sijajen po dostojanstvu svojih članov, poln tako živih barv po različnosti jezikov, ki done na njem, tako sklenjen po edinstvi vere.

Čustva posebnega spoštovanja izražam gg. ministrom, ki zastopajo visoko jugoslovansko vladu. Globoko spoštovanje izražam Njegovi ekscelenci monsignorju nunciju. Izražam živo občudovanje Njegovi ekscelenci msgr. škofu Rožmanu, duši in genialnemu stavbeniku tega kongresa... Pošiljam bratovski pozdrav ekscelencam gg. škofom, neustrašnim čuvajem kraljevih pravic Kristusovih v tem odločilnem trenutku.

Z ljubeznijo pozdravljam laične borce katolištva vseh jezikov in narodov, ki s cerkvenimi oblastmi delajo po svojih apostolskih naporih neomajno bodočnost Kristusa v Evropi.

Prinašam apostolski blagoslov vsem dragim udeležencem kongresa, ki so prišli iz vseh krajev sončne Jugoslavije, ter romarjem iz oddaljenih in po tako katoliškem preporodu razgibanih držav kakor so Anglija, Belgija, Španija, Francija, Holandija, Madžarska, Poljska, Slovaška, Švica. Izredno sem srečen, da morem po vladarskem naročilu svetega očeta predsedovati temu tako odličnemu, tako važnemu, tako vzvišenemu, tako kraljevskemu zborovanju.

Verski položaj nekaterih držav se je v zadnjih dveh letih občutno zboljšal. Vzrok za to je, da ne govorimo o pomembnih razlogih, veličastno vladanje papežev, gorečnost in srečno ravnanje škofov... Po drugih državah pa protikršćanska gonja ni odnehala. Politika se tam v vedno bolj obupani obliki izgublja v brezboštvo. Odpad postaja dokaz za državljansko zavest.

Ne moremo in nečemo verjeti v peklo bližnje vojne.

Zdi se vseeno, da nekatera znamenja naznajo, da se bliža nekaj izrednega, kar bo največji končni dogodek za naš narod. Milijoni in milijoni ljudi so, ki s strastjo poslušajo ritem eterskih valov, hoteč slišati besede: »Zdaj prihaja sodba nad svet.«

Mi gledamo tek dogodkov mirno v nadnaravni luči z neomajnim upanjem in vero v previdnost. Ponosni in srečni smo, da je v takem trenutku kongres Kristusa Kralja po svojem bistvu samem

praznik miru. To se pa še ne pravi, da nam kongres Kristusa Kralja vlija prived očarljive idile zlatega časa, brez skrbi v življenju Cerkve. Cerkve se je bojevala in se bo še bojevala, zadevala je na ovire in bo še zadevala, trpela je in bo še trpela. Njena slava je križ in njen ponos je mučeništvo...

Ce se bi kljub vsem naporom mir porušil in če bi kdo hotel v žalostnem času izrabiti krvave boje med ljudstvi za napad na Cerkve in na njeno poslanstvo, trdno verujemo, da bo Kristus tedaj bolj vidno nego kadarkoli poslal nekaterim znamenje poloma, drugim pa znamenje vstajenja...

Kako da se ne bi v tako slovesni in resni uri blizali v duhu prestolu neutrudnega papeža,

Ljubljana od včeraj do danes

Ljubljana, 29. julija.

Za glavne kongresne dni je nastopilo prav lepo, vedro in toplo vreme. Barometer nam z gotovostjo napoveduje in kaže, da bo tako vreme vladalo tudi v nedeljo. Tam v Zvezdi kaže barometer, da bo vladalo lepo vreme, kajti črna tekočina je premagala rdečo. Danes je povsod po ulicah in cestah živahno vrvenje. Živilski trg je bogato založen ter je velikanski naval na trg. Mnogo je lepih jabolk, ki so po 4 do 7 din kg. Velikanska je izbira hrusk, ki so letos najbolj obrodile in računajo, da bodo sadjerejci napravili mnogo meze in velikanske množine hrusk posušili. Hruske so bile od 2 do 5 din kg. Mnogo je na trgu gozdskih sadežev. Borovnice so bile po 2 din liter, maline, ki jih je bilo danes do deset škafov, so bile 4 do 5 din liter.

Dve brezsrčni materi odložili 4 otroke

Kaj takega še kmalu ni zapisala niti dnevna kronika niti ne kriminalna dnevna knjiga. V enem dnevu sta dve brezsrčni materi odložili kar štiri otročičke. Na nekem dvorišču tam ob Vilharjevi cesti so stanovalci okoli 22.30 začeli jok nedolžnega otročička. Prihiti so na dvorišče in tam našli v plenice povitega otročička, starega okoli pet do šest tednov. Poklicali so stražnika, ki je dragoceno najdbo odnesel na stražnico. Na policiji so odšli prav čedne plenice in tam našli nekaj nenavadnega. V kuverti je bilo priloženih 600 din, zraven pa zavoj, v katerem je bilo 15 plenice, več otroških srajč, otroška oblečka, celo čevljički. Toda pri otroku niso našli nobenega pisma in tudi ne drugih listin, iz katerih bi lahko sklepali, katera mati je bila tako brezsrčna. Verjetno je, da je bila najbrž kaka nezakonska mati iz boljše hiše.

Tam v Lipičevi ulici je neka tuja državljanka pustila kar tri otročičke v starosti tri, pet in šest let. Pustila jim je potni list. Tam jih je pustila z izgovorom, da gre zanje po kruha. Sama pa je napisala na policijo, da naj jih ona redi in skrbi zanje, ker ona jih ne more. Vse otroke je zaenkrat policija oddala v Dežji dom. Prvi otročiček najbrž tudi še ni bil krščen.

Bajna snočna razsvetljava

Ljubljana, stolno mesto Slovenije, srce utrjapajočega verskega življenja, je sinoči zažarelo v morju luči, luče in bakelj ter po hribih kresov. Pogled z ljubljanskega Gradu je bil za mirnega in tihega opazovalca očarljiv in veličasten. Ljubljana že kmalu ni pokazala tako veličastnega nočnega sijaja, kot sinoči na čast papeškemu legatu, kardinalu Hlondu, ki si je sam v avtomobilu razgledoval mesto po glavnih ulicah in cestah. Ljubljana pa je sinoči zažarela posebno življenje, utripala je od veselja, da pozdravlja v svoji sredi odličnega gosta in predstavnika vladarja miru. Vse trgovine, od največjih pa do skromnih prodajalnic, so bile pozno v noč lepo razsvetljene. Povsod so gorele ali električne luči ali skromne sveče. Tudi javna poslopja so bila najsjajnejše razsvetljena. Justična palača je vsa na pročelju zažarela, na strehi je daleč naokrog blestel velik križ. Tudi nebotičnik je žarel v nebroj električnih lučeh. Križ je daleč naokrog naznanjal poklonitev Ljubljane Kristusu Kralju. Lepo je bil razsvetljen starodavni

Obiščite

8. Mariborski teden

od 5. do 13. avgusta 1939

Polovična vozšina na železnih od 1.—17. avg.

Velika gospodarska in kulturna revija
Industrija | Trgovina | Obrt | Kmetijstvo
Velika tekstilna razstava | Tjalskoprometna razstava | Gostinstvo | Vinska pokušnja | Razstava narodnih vezenin | Narodopisne razstave | Jubilejna gledališka razstava | Škautska razstava | Razstava malih živali | Številne specialne razstave | Koncertne in gledališke prireditve | Sporne prireditve | Veselični park na razstavišču itd.
5.—6. avgusta festival slovenskih narod. obitejev
Obiščite Mariborski otok, najlepše kopališče Jugoslavije! • Obiščite zeleno Pohorje in sončni Kozjak! • Obiščite vinorodne Slovenske gorice

ki družijo okoli svoje vzvišene osebnosti, misli in srea ljudi ter jih opominja h Kristusovemu miru za moralno obnovo sveta? Z njegovim blagoslovom bomo zapustili to mesto, da mirno in junaske pod njegovim vodstvom izvajamo povelja, ki smo jih prejeli od neumrjivega kralja stoletij.

Kardinal je govor začel v francoščini, nadaljeval ga je v poljščini, nemščini, italijansčini ter ga zaključil v slovenščini med nepopisnimi manifestacijami, katere je kronala himna »Povsod Bog«, ki jo je pela vsa dvorana.

Za tem je papežev legat med burnim pozdravljanjem v dvorani in med manifestacijami množic na cesti pred Unioni odšel s spremstvom iz dvorane ter se odpeljal v Križanke.

rotovž. Tam so gorele plinske svetilke ko velike baklje. Spomin na prve čase krščanstva, ko so verniki z bakljami svetili po katakombah. Sploh so bili vsi kandelabri plinskih naprav tako spreminjeni, da so sinoči goreli ko baklje. Po vseh hišah pa so meščani razsvetljali okna in postavili med okna Kristusove podobe in sveče ali pa električne žarnice.

Po vseh gričih daleč naokrog iz Ljubljane pa so ob prvem mraku zažareli veliki kresovi.

Lepo razsvetljeni so bili tudi razni zavodi. Tudi periferija se je potrudila, da je svoja domovanja lepo razsvetlila. Kakor nam zatrjujejo, se je papeški legat prav pavalno izrazil o organizaciji kongresa in javne manifestacije. Pozno v noč je mirno valovilo ulično življenje.

Misijonska razstava kitajskega škofa Čenga

Apostolski prefekt Damjan Čeng iz Cautunga, ki je pred dnevi prispel na kongres, je pripeljal s seboj veliko kitajskih zanimivosti, ki jih je dal na prošnjo njegovih misijonskih prijateljev razstaviti v risalnici uršulinske gimnazije v Ljubljani (zraven razstave slovenske cerkvene umetnosti). Razstava je izredno bogata in zanimiva. Na njej vidimo 4000 let star kitajski žrtvenik, dragocene porcelanaste izdelke, pretresljive fotografije iz kitajsko-japonske vojske itd. Obiskali jo bodo z užitkom ne le prijatelji misijonov, marveč tudi vsakdo, ki se zanima za kitajsko umetnost in običaje. Gospodje katehete, ki pripeljete danes mladino na kongres, pokažite ji tudi to zanimivo misijonsko razstavo. Vstopnine ni, le prostovoljni darov prosimo za misijon škofa Čenga v Cautungu.

Prvi žepar prijet

Sodišče je včeraj obsodilo prav strogo žeparja Miodraga Markoviča iz Subotice na 1 leto in 3 mesece robove in njegovo prijateljico Lizo Kovachevo na 10 mesecev strogega zapora. Liza je 4. junija letos na velesseju izmaknila g. Maku Ježeku 740 din iz desnega hlačnega žepa. Ježek je kmalu opazil tatvino. Njegova žena ga. Metka pa je bila dober detektiv. Žeparico Lizo je kmalu izsledila in izročila policiji. Markovič je Lizi pomagal.

Za glavne kongresne dni so se pojavili tudi žeparji v Ljubljani. Nekaj jih je policija že polovila. Ob sprejemu kardinala Hlonda na Marijinem trgu je poskušal žepar; 27 letni Janez Kutnar, doma iz St. Vida na Dolenjskem posesti v žep dimnikarskega pomočnika Ivana Klančarja. Ta je takoj občutil nenavaden pritisk. Prijel je žeparja in ga izročil stražniku. Na policiji so ugotovili, da je Kutnar oni tat, ki je v splošni bolnišnici odnesel kar 2.500 din gotovine in da je bil soudeležen pri velikem vplomu, izvršenem pri posestniku Križmanu v Grosuplem. Križmanu je bilo ukradeno do 3000 din gotovine in še druge stvari. Njegovega brata Toneta so orožniki prijeli v Višnji gori.

Uradno glasilo italijanske vlade trdi:

Nemci se selijo prostovoljno iz južne Tirolske

Rim, 29. julija m. Začenja se postopno izseljevanje Nemcev iz južne Tirolske. To izseljevanje se izvaja po načrtu, ki ga je izdelala italijanska vlada. V zvezi s tem načrtom odgovarja »Giornale d'Italia« na trditve francoskih časopisov, ki jih Italijani smatrajo samo kot nekaj časopisni boj, da bi nastalo nezaupanje med Rimom in Berlinom. Omenjeni list pravi, da Nemci iz južne Tirolske niso pregnani, temveč da se izseljujejo prostovoljno in da izseljevanje nemška in italijanska vlada samo olajšujeta. Izseljevanje poteka tako, da oni, ki se žele izseliti, lahko odidejo brez težav, tisti pa, ki bi radi ostali na južnem Tirolskem, tudi lahko ostanejo. Vendar je naravno, da vsi Nemci sele, izselit se na drugo stran Brennerja.

Naročajte Slovenski dom!

Skrivnost smrtne megle

Njegove lahne osinele lase so mu padale kot valujoča griva na tilnik. Enostavno ročno izdelana domača halja je ovirala mišičasto starčkovno postavu. Noge pa so tičale v pisanih copatah.

»Vsedite se!« je zakrullil s tenkim rezkim glasom, ko sta prispela v ozko in tesno sobico, v kateri je bila samo s knjigami obložena pisalna miza, dva stola in ena sama knjižna omara. »Tako, in sedaj mi vljudno pojasnite, kaj imate tukaj iskati.«

Devorny je bil prilično v zagati. Vso stvar si je bil odločno nekoliko lažje predstavljal. Izgovor bi sicer hitro našel, toda nekaj v svetlikajočih se profesorjevih očeh ga je svarilo: mož ni bil videti tak, da bi se dal preslepiti z navadno preprosto lažjo. Devorny je sklenil, da se bo držal resnice, kolikor se bo dalo.

»Hotel sem vas spoznati,« je dejal odločno.

Profesorjevi očesi sta se zožili, da sta bili videti celo pod močnimi stekli kot dve mali razpori.

»Hoteli ste me spoznati,« je ponovil nezaupljivo. »Ne verjamem...« Na mah se je njegov obraz nakremžil v odurno masko. »Le priznajte: nekdo vas je poslal semkaj! Kaj ne, nekdo vas je poslal sem?«

»Kdo naj bi me bil vendar poslal semkaj?« je ravno-dušno odgovoril Devorny. Takoj je čutil; v tej točki že ne bi smel povedati resnice.

»Kdo? Človek, ki je že druge štiri poslal semkaj... Vidite, jaz vem to točno!«

»Ne razumem, o katerih drugih štirih govorite...«

»Ne delajte se neumnega. Nima nobenega smisla. Sicer pa imam jaz sedaj silno malo časa. Moram se hitro preobleči, kajti zaliti moram cvetlice, zlasti pa »westfieldsko zvezdo«. Ta ni prav preveč zdrava pa bi lahko poginila.«

»Ali vam lahko pri tem pomagam?« se je vljudno ponudil Devorny. Stari ga je preiskušajoče meril.

»Zdi se mi, da namerjate nekaj hujšega, mr... mr...«

»Kennilbury.«

»... Mr. Kennilbury! Hotel sem povedati...«

»... da se hočete vi z menoj razgovarjati šele potem, ko bova obadva zalila cvetlice, nakrmila miši in pomolzla koze,« je mirno dopolnil Devorny.

Profesor ga je pozijal, kakor da bi ga udarila kap.

»Jaz nimam nobenih koz!« je jezno odvrnil.

Devorny je smatral, da je ta odgovor vse skozi primeren, čeprav je bil prepričan, da je imel profesor na jeziku najmanj deset drugih bolj ustreznih ugovorov.

»Prav za prav škoda,« je dejal detektiv še vedno s prav istim mirom in samozaupanjem.

»Imam pa zato eno lamo!« je popravil samega sebe profesor Mutachora. »Bi jo radi videli? Krasna žival! Čelo odlično kost!«

Devorny je takoj izrazil svojo pripravljenost.

»Lame so moja strast!« je navdušeno pristavil. »Ne morem si misliti prav nobenega lepšega opravlja kakor je moljenje lame!«

Profesor je bil, kakor da bi se prerodil. Peljal je Devornja okrog po svojem vrtu, nato pa za hišo, kjer je mogel občudovati nekaj kletk z vsakovrstnimi živalmi. Razkladal je in pripovedoval, da se je zdelo, kakor da je popolnoma pozabil, na kakšen način se je bil mladi mož pri njem vpeljal.

Ze se je mračilo, ko je stopila Marion v profesorjev vrt. Presenečena je obstala pri vratih in buljila v redko sliko, ki se ji je nudila: tam sta ležala Devorny in profesor brez sukničev in brez telovnikov z zavihanimi rokavi na trebuhu pred cveticami in vneto opravljal neko delo z različnimi vrtnarskimi pripravami.

»Spet imam eno!« je z žarečim obrazom zaklical profesor in mahal z majhno gosenco Devornju pred nosom sem pa tja.

Marion je zakašljala, da je profesor pogledal navzgor.

»Oh! Dobro, da ste tukaj, dragi otrok! Pripravite danes nekaj več šunke in jajc. Mr. Kennilbury bo jedel z menoj.«

Ze se težavo je zmogel Devorny ob začudenem obrazu Marion pritažiti glasen nasmeh.

»Da... da... dobro!« je bilo vse, kar je spravila iz sebe.

Večerja je potekla v živem razgovoru o živalih in o vsakovrstnih cveticah. Devorny je znal mojstrsko govoriti o stvarih, o katerih je bil sicer poučen, pa zanje nikakor ni imel velikega zanimanja. Njegovo potrpljenje pri poslušanju ni znalo imeti meja. On sam je seveda govoril zelo malo, kajti ves ta razgovor je vodil le na ljubo svojemu gostitelju, ker je točno vedel, da ga bo profesor za toliko bolj cenil kot sijajnega družabnika, čim več mu bo pustil govoriti.

Od tu in tam

Zastopnik prometnega ministra in politični naslednik dr. Mehmeda Spaha v vodstvu muslimanskega dela JRZ dr. Džafer Kulenović je sklenil preseliti se iz Tuzle v Sarajevo, da bi bil v tesnejšem stiku s svojimi organizacijami. Ko so ga včeraj dobili častnikarji, so ga tudi vprašali, kaj misli o sporazumu med Hrvatji in Srbi. Minister Kulenović je dejal sledeče: Mislim, da bo sporazum ostvarjen, ker mora biti ostvarjen, vendar pa ne vem točnega dneva, ko se bo sporazum sklenil. Časa tudi ni mogoče točno določiti, toda brez dvoma obstoji dobra volja tako na eni kot drugi strani. Tu je nujnost, največja nujnost, da se sporazum naredi. Mislim, da Hrvatje nikoli niso imeli boljšega partnerja v pogajanjih za sporazum kakor danes, kajti sedanjí predsednik vlade je človek, ki neče dosti govoriti, pač pa hoče uspešno dokončati tisto, česar se je lotil. Pri nas, kakor je predsednik vlade poudaril v vladni deklaraciji, vprašanje sporazuma ni vprašanje taktiziranja. — Na vprašanje, kakšno stališče zavzema do sporazuma on sam, je minister dr. Kulenović odgovoril: Mi želimo, da bi bil sporazum priavljen in da bi zadovoljil vse. Ne bi pa radi, da bi sporazum, ki ne bi bil pravi sporazum, ustvaril nove nezadovoljnosti. Ponavljam, da verujem v sporazum in da se bom s svoje strani trudil, da do sporazuma čim prej pride, ker verujem vanj iz vsega srca.

S polaganjem žirokega tira na Progi Sarajevo-Bosanski Brod vneto nadaljuje. Proga sicer ne bo v enem letu preurejena iz dosedanje ozkotirne v širokotirno, pač pa bo delo izvršeno v etapah, gotovo pa bo do takrat, ko bo zgrajena nova prečna železniška zveza od Čačka skozi Valjevo—Tuzlo—Doboj v Banjaluko. Obenem bo zgrajena nova železniška postaja v Sarajevu, odsek proge od Doboja do Bosanskega Broda pa bodo speljali po novi trasi, kajti na dosedanjí trasi ozkotirne železnice to ni mogoče. Potrebna sredstva so delno že odrejena v preračunu, ostalo pa bo vstavljeno v prihodnje preračune.

Avtomobilsko cesto, ki bo vezala Beograd z Jadranskim morjem, je dalo trasirati gradbeno ministrstvo. Posebna komisija, ki se je s tem delom bavila, je končala delo in predložila gradbenemu ministru v odobritev svojo traso, ki predvideva graditev ceste od Beograda do Sarajeva, od tam pa skozi Ivanj planino do meje primorske banovine. Nova cesta bi delno tekla po starih cestah, ki bi jih razširili in preuredili, delno pa po novih trasah. Koliko bi vsa dela veljala, pa zaenkrat ni znano, odnosno številke še niso prodre v javnost.

Dva morilca, ki sta po izvršenem zločinu poskušala obratovati tudi s seboj, ležita drug ob drugem v belgrajski bolnišnici. Gjorgje Ilić je ubil pevačico Špoljaričevu zato, ker ga ni hotela vzeti za moža. Nato je se sebi prerezal vrat in bil v težkem stanju prepeljan v bolnišnico. Drugi pa je zidar Bugarski, ki je ubil svojo ženo. Tudi on je hotel na drug svet, vendar je tudi njemu hitra zdravniška pomoč preprečila selitvene načrte. Obadva se ježita na zdravnike, da so ju rešili, ker sta bila obračunala s svojim življenjem. Kaže pa, da bosta težke poškodbe prebolela in okrevala.

Slavje na čast dr. Mačka bodo priredili v nedeljo kmetje v Kupinju, kamor hodi dr. Maček na dopust na svoje malo posestvo. Kmetje iz Kupinca se hočejo na ta način oddolžiti svojemu voditelju za 60. rojstni dan. Politični krogi pa pričakujejo, da bo dr. Maček pri tej priliki imel na kmetje nagovor, v katerem bo podal važne izjave.

Cigani, ki so bili v Tetovu ukradli desetletnega dečka, ki so v zaporu povedali, kam so otroka skrili. Čim so izvršili krajo, so vedeli, da bodo oblasti na vse strani iskale ukradenega dečka. Zato so ga brž izročili neki ciganki, ki stalno biva v Skoplju, in s tem hoteli zamenjati vsako sled. Kako so sedaj v zaporu povedali, so nameravali dečka pohabiti, nakar bi ga kot že mnogo drugih porabili za prosjačenje. Policija je takoj začela iskati dečka, toda ciganka je iz mesta pobegnula. Vendar pa upajo, da jo bodo v kratem prišli.

Meso okuženih svinj je v Veliki Kikindi prodajal nek mesar. V okolici mesta se je bila med svinjami pojavila rdečica, da so živali poginjale v velikem številu. Brezvestni mesar pa je hotel na cenen način priti do lepega zaslužka, pa je bolne svinje odkupil, jih pretihotapil v mesto in tam zaklal. K sreči so ga pri ponovnem takem poskusu zasačili in tako odkrili njegovo početje. Čim se je po mestu razvedelo, da je mesar prodajal okuženo meso, so meščani takoj prenehali kupovati svinjsko meso tudi pri mesarijih, ki v brezvestnem početju niso bili udeleženi.

130 letnega starca so menda odkrili v Zijaču pri Kosovski Mitrovi. Starec Mohamed Bjesil trdi za sebe, da se je rodil leta 1809 in da je letos izpolnil že 130 let. Njegovih trditve nihče ne more potrditi, pač pa pravijo drugi stari ljudje v vasi, da utegne biti vse to res. Starec je bil oženjen petkrat in imel toliko otrok, da sedaj še sam ne ve koliko. Le to ve, da se nahajajo razpeti po svetu, v Ameriki, Rusiji, v Egiptu in Siriji in da se mu nihče od njih nikoli ne javi.

Med ordinacijo se je zgrudil mrtev brusar Stjepan Molnar iz Subotice. Mož je začutil silne bolečine v prsih in je zato stopil k bližnjemu zdravniku. Med pregledom pa ga je nenadno popačla slabost, da se je zgrudil. Zdravnik ga je skušal na vse načine spet zbuditi k življenju, pa zaman. Molnarja je bila zadela srčna kap.

Krivo žaloigro med dvema bratoma je začel nek stara »prerokovalka« iz Ogulina. Rade Kšanović se je bil pred meseci oženil in srečno živel z ženo Savo. Nekoč pa sta se sprla zaradi malenkosti. Iz tega malega spora so se razvili šeasosna prepriki, ki so razdrli njuno srečo. Sava je pobegnula domov. Ker je ni mogel pozabiti, je Rade poslal prijatelje ponjo in jo spet dobil v hišo. Kljub vsemu temu se Rade ni poprijel. Z nepremišljenimi dejanji je ženo ponovno užalil, da se je spet preselila k svojim staršem. Trikrat se je tako ponovilo, dokler ni nazadnje Rade stopil do »prerokovalke« v Ogulin in jo vprašal za svet. Ta ženska je povedala, da je nekdo prikladal uroke nad njegovo ženo, in sicer da je to Draginja, žena njegovega brata Boža. Rado je urno odšel do bratovega doma in začel siliti v Draginjo, naj odžene uroke s Save. Ko se je Draginja začela začudeno spogledovati z možem, je Rade pograbil sekiro in z njo mahnil po ženi. Ko je ležala na tleh, ji je prizadejal še nekaj ran. Šele tedaj se je zganil Draginjin mož Božo. Brž je bratu Radetu izvil iz rok sekiro in planil naudenj. Rade je prišel od plota in se povzpela nanj, toda tedaj ga je že zadela ostrina sekiro po glavi. Še nekaj udarcev in Rade je mrtev obvisel na plotu. — Tako je stara vražarka povzročila krivo žaloigro med bratoma in zakrivila prelivanje krvi.

Ljubljana je veličastno sprejela odposlanca sv. Očeta Papežev legat, kardinal Hlond med nami

Ljubljana, 28. jul. Po sijajnem sprejemu na naši severni meji v Mariboru, kjer sta visokega cerkvenega dostojanstvenika, zastopnika sv. Očeta Pija XII. pozdravila z vneseni misli beseidami ban dr. Marko Natlačen ter marib. škof dr. Tomažič, po krasnem pozdravu, ki ga je kardinalu legatu priredilo mesto Celje, se je visoki knez odpravil proti Ljubljani. Ob vsej poti pa so mu še ob železniški progi prav do Ljubljane navdušeno vzklíkali naši dobri slovenski ljudje, pozdravljali so ga okrašene hiše. Vsa Slovenija je slavila papeževogo odposlanca, ki je priinášal s seboj blagoslov najvišjega pastirja.

Z nekoliko zamudo, ki so jo krivi zunanji nepredvideni faktorji, se je kardinal legat pripeljal na ljubljansko postajo kamor je zapeljal vlak nekaj minut pred sedmo uro zvečer. Na prilonu pred izhodom so pričakovali papeževogo legata zastopnika naše vlade ministra Maistrovič in Snoj, minister Roman Dembicki, poljski poslanik na jugoslovanskem dvoru, ban dravske banovine gosp. dr. Marko Natlačen, škof dr. Gregorij Rožman, poveljnik dravske divizijske oblasti div. general Dragomir Stefanovič s svojim pomočnikom brig. generalom Dušanom Dočičem, podban dr. Stanko Majcen, ljubljanski mestni župan dr. Juro Adlešič, svetnik v zunanjem ministrstvu dr. Goljas, ki je zastopal zadržanega zunanjega ministra dr. Cincar-Markoviča, s šefom protokola dr. Matičem, upravnik policije dr. Hacin. Poleg njih je bilo polnoštevilno zbrano predsedstvo mednarodnega kongresa Kristusa Kralja, in sicer predsednik dr. Leonid Pitamic, podpredsednik Nj. Eks. ministriški predsednik dr. Karoly Hluszar, kanonik dr. Sancho in kanonik dr. Mack ter tajnika dr. Metzger in dr. Žitko. Levo od teh odličnikov je bila postrojena častna četa pehote v paradi uniformi z zastavo 40. pehotnega polka in godbo dravske divizijske oblasti. Desno od častne čete so zavzeli mesto višji častniki ljubljanske garnizije, in sicer brig. general za generalštabne posle Glisic, poveljnik 40. peh. polka polkovnik Mašič, poveljnik 16. topniškega polka polkovnik Lukanc, polkovnik Pavišič, podpolkovnik Cener, podpolkovnik Metkoš, poveljnik planinskega bataljona podpolkovnik Oblak ter poveljnik kolesarskega bataljona major Muslovic. Ob izhodu samega se je postavila v špalir skupina poljskih akademikov v uniformah s tremi krasnimi prapori.

Ko je ob 6.48 privozil poseben vlak, je vojaška godba zaigrala papeško koračnico. Ni se še vlak dobro ustavil, ko so se že odprla vrata srednjega vagona. In Nj. Eminenca kardinal Hlond je s prožnim korakom stopil na ljubljanska tla. Za njim je izstopil mariborski škof dr. Tomažič. — H papeževemu legatu je pristopil škof dr. Gregorij Rožman, se pristočno objel z njim ter mu zajeel prvo dobrodošlico. Nato je kardinal-legat sprejel raport poveljnika častne čete kapetana Lugerja ter med mogočnimi akordi papeške koračnice obhodil častno četo. Nato je stopil pred vojake in jim zaklical: »Pomozi Bog, vojaci! Vojaki so strumno enoglasno vzklíkali v odgovor: »Bog ti pomogao!«

Škof dr. Rožman je kardinalu najprej predstavil vse odličnike, nato pa je spregovoril zastopnik zunanjega ministra dr. Goljas, ki je v svojem nagovoru dejal: »Eminenca! Gospod minister zunanjih zadev dr. Cincar-Marković živo obžaluje, da je službeno zadržan od udeležbe na kongresu Kristusa Kralja. Imam čast sporočiti Vaši Eminenci njegovo spoštljivo pozdravo. Gospod minister s toplo pozornostjo zasleduje plodno delo kongresa, prepričan, da se mirotvorni napori svete Cerkve strinjajo z nameni Jugoslavije, usmerjeni na mirno rešitev vseh vprašanj mednarodnega sožitja. Ponosni smo, da so verniki vsega sveta izbrali ravno to lepo jugoslovansko mesto za sedež tega koristnega zbora, kateremu gospod minister želi najlepše uspehe z iskrenimi željami za osebni blagor Vaše Eminence.«

Kardinal-legat pa je bil že v Mariboru ob vstopu na jugoslovanska tla poslal Nj. kr. Visočanstvu knezu-namestniku Pavlu pozdravno brzojavko, ki se je glasila takole: »Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle, Brdo. Ko stopam na teritorij jugoslovanskega kraljestva, kjer predsedujem mednarodnemu kongresu Kristusa Kralja v imenu sv. očeta, pošiljam spoštovanje in najgloblje pozdrave ter izraz simpatij kraljevini Jugoslaviji.

Kardinal-legat Hlond.

Po nagovoru dr. Goljasa je godba zaigrala državno himno; sledila je dobrodošlica, ki jo je kardinalu izrekel mestni župan dr. Jure Adlešič. Burni vzkliki kardinalu legatu so se razlegli po peronu. Ta čas pa so se po vsej Miklošičevi cesti zgrinjale množice. Že uro pred prihodom legata je bil Marija trg prenapolnjen: iz vseh smeri, z vseh četa in ulic so hitele množice, da bi pozdravile odposlanca najvišjega Pastirja.

Ogromno navdušenje je zajelo ves prostrani trg, ko se je končno pojavil kardinal-legat s svojim spremstvom. Najprej ga je v imenu Zveze fantovskih odsekov pozdravil g. Ivo Peršuh, nato pa v imenu Zveze dekliških krožkov gđ. Kerzanova. Kardinal-legat je nato obšel častno četo slovenskih fantov ter jo glasno pozdravil »Bog živi! Gromek »Bog živi!« mu je odgovoril in moje zastavice ter robce je zavalovilo. Kardinal-legat je nato odšel pod krasno aranžiran baldahin, kjer je prijazno pozdravil zbrane škofo. Preden je nato stopil predsednik konferenc jugoslovanskega episkopata, zagrebški nadškof dr. Stepinac, ki ga je nagovoril z naslednjimi besedami: »Visoki knez! Pred štirimi leti je moj prednik blažega spomina knezoškof Anton Bauer v tej Ljubljani mogel z velikim veseljem pozdraviti Vašo Eminenco kot papeževogo legata na evharističnem kongresu.

Prav nič manjša radost ne prešinja danes mene, ko morem v imenu vsega episkopata in vseh katoličanov kraljevine Jugoslavije pozdraviti Vašo Eminenco, ki Vas je veliki papež Pij XII. blagovolil poslati kot svojega legata in osebnega zastopnika na mednarodni kongres Kristusa Kralja, ki ga v teh dneh slavimo v Ljubljani. Vaša navzočnost, visoki knez, nam je nadvse draga in ljuba in nam zgornovo priča o izredni naklonjenosti, s katero sv. oče zasleduje ta kongres.

Z različnih delov zemlje smo se zbrali pastirji in verniki, da na ves glas povijemo Kristusa, vesoljega in večnega Kralja, da počastimo Njega, ki mu je dana vsa oblast in nebesih in na zemlji, ki ima na svojih oblačih in v svojem ščitu zapisano: Kralj kraljev in vladar vladarjev.

Ko cele množice, ko tako rekoč celi narodi hrume in si izmisljajo prazne reči, da se poslušim psalmistovih besed — in se vzdigujejo zoper Gospoda in zoper njegovega Maziljenca, ko skoraj po vseh delih zemlje zgubljene človek vpíje: »Ne maramo, da bi ta kraljeval nam nami, nad nami, ki smo »njejegov narod in ovce iz njegove črede« — ob tem okolišču se mi prostovoljno podvržemo njegovi oblasti in gremo za njim kot svojim pastirjem in kraljem.

Tudi ta kongres se bo pod predsedstvom Vaše Visokosti trudil in si prizadeval, da bi kraljestvo Kristusovo, »kraljestvo Resnice in Življenja, Svetosti in

Milosti« čim prej prišlo in čim popolneje prešinilo posameznike in ves človeški rod.

Zato naj bo blagoslovljen Vaš prihod!

Kristus zmaguje, Kristus kraljuje, Kristus zapoveduje!

Po govoru zagrebškega nadškofa se je začel proti stolnici pomikati lep sprejod. Z Gradu so ves čas neprestano gneli topovski strelji, godba je igrala in fanfare so svečano stopnjevale razpoloženje.

Pred vhomom v stolnico je ljubljanski škof dr. Rožman s trikratnim incenzom izkazal papeževemu legatu cerkveno čast, nato pa je visoki knez sredi polne stolnice šel proti glavnemu oltarju. Pred oltarjem sv. Rešnjega Telesa se je z vsem svojim spremstvom nekaj minut pomudil v tihi adoraciji, nato pa je šel na prestol ljubljanskih škofov. Generalni vikar prošt Ignacij Nadrah je nato najprej v latinščini, nato pa v slovenščini prebral pismo, s katerim sv. oče imenuje kardinala Hlonda za svojega legata na kongresu. Ko je prebral to pismo, so se dvignili vsi škofo in po letih

Tretji dan mednarodnega kongresa:

Pomembna je vloga laika v Cerkvi

Ljubljana, 29. julija. Ob sedmih zjutraj je bila v stolnici pridiga v italijanskem jeziku; govoril je msgr. Velei o temi »Svet za Kristusa«. Nato pa je daroval sveto mašo ob asistenci stolnih kanonikov dr. Klinarja in dr. Zupana splitski škof dr. Bonafaič.

Obe današnji zborovanji, dopoldansko in popoldansko, sta bili posvečeni obravnavanju tehtnega vprašanja »Laik v Cerkvi«. Pri dopoldanskem zborovanju je predsednik dr. Pitamic najprej prebral brzojavko, katero je v imenu svetega očeta Pija XII. poslal kongresu vatikanski državni tajnik kardinal Maglione. Vsi v dvorani so se dvignili ter poslušali besede najvišjega pastirja stoji.

Nato je sledil referat univ. prof. g. Swiezawskega iz Lwowa. Glavne misli njegovega odličnega sestavljenega referata smo objavili že v včerajšnji številki. V odsotnosti referenta g. Wirza iz Luzerna je bil nato prebran njegov referat; v njem razvija znan katoliški švicarski pisatelj naslednje misli:

Laik ni zunanji, mrtvi ud kake cerkvene občine po zgledu versko kulturnega društva, marveč krščen in iz vere živi ud mističnega telesa Kristusovega, t. j. Cerkve. V Kristusu je resnično božje razmerje med vsemi udi Cerkve. Vsi udje Cerkve so po splošnem svečenstvu enako poklicani, razlikujejo se samo po stopnji posvečenja in službe.

Laik s svojo udeležbo pri sveti daritvi tvorno sožrtvuje. Pri tem ne izpolnjuje samo zapovedi, ampak sledi tudi glasu srca, da se čim pogosteje udeležuje svete maše. Življenjska moč, ki jo dobi pri sveti maši, učinkuje najprej v družini, kjer je laik poklican v duhovniško službo in žrtvovanje. Iz družine vpliva naprej v celotno družabno življenje.

Evharistično živeči kristjan postane samo od sebe »dušni pastir« vseh svojih bratov. Laik mora ponesti Kristusa v svet s prvim krščanskim apostolskim delom in ustrezajočim poukom. Prvoten je zgled, kajti vse, kar živi, samo od sebe z zgledom vpliva na svoje okolje.

Katoliški laik, ki se zaveda svoje naloge, postane sam od sebe katehet svoje okolice, tudi tam, kamor duhovniki nima več dostopa.

Kakor oba dni doslej, se je tudi danes razvil po skupinah tehten in živ razgovor, v katerem je bilo izgovorjenih mnogo plodnih misli in pobud.

Na popoldanskem zborovanju, ki so se ga spet udeležili številni dostojanstveniki (med njimi dve odlični gospe, kneginja Windischgrätzova ter vojvodinja Mecklenburška), je dal po molitvi dr. Pitamic besedo najprej g. Butij, ravnatelju revije »Città Cattolica« ter časopisa »Giornale l'Italia«. G. Buti je pozdravil kongres v imenu mesta Milana ter svojih dveh časopisov. Izročil pa je tudi pozdrave rektorja katoliške univerze Srca Jezusovega p. Gemellija.

Predsednik dr. Pitamic je kongresu nato sporočil, da je dobil dva predloga za prihodnji kraj kongresa; eden od teh predlogov imenuje Španijo. Kongres bo oba predloga skrbno preučil.

Glavni referat je na popoldanskem zborovanju imel madžarski jezuit, odlični verski pisatelj p. Bangha, ki je govoril zapovrstjo kar v štirih jezikih. Iz njegovega referata posnemamo naslednje točke:

1. katoliško delo mora nastopiti proti zmotam časa in kazati zmeraj na resnico;
2. duhovniki ne morejo sami povečati dušnopastirskega dela, zato je pomoč laikov nujno potrebna;
3. da bodo laiki lahko delali, se morajo skrbno izbirati, poučiti in uvesti v delo;

Športne vesti

Prvi dan za Davisov pokal v Zagrebu

Punčec: Göpfert 6:3, 6:1, 6:0

Henkel: Mitšič 6:0, 6:1, 4:6, 6:4

Rezultat prvega dne tekem za evropski finale v borbi za Davisov pokal je tak, kakor so ga vsi pričakovali. Punčec je z lahkoto premagal nemškega igralca Göpferta v treh setih. Göpfert je Punčecu nudil odpor samo v prvem setu; v drugem in tretjem setu pa je prišla v veljavo velika premoč Punčeca in njegova rutina. Sprito nemerno boljše igre našega najboljšega igralca Nemcu ni preostajalo nič drugega kakor kloniti pred Punčecom. Punčec je opravil z njim v tri četrt ure.

Z večjo nestrpnostjo je nad 3500 ljudi — za naše razmere rekord glede obiska — pričakovalo začetek druge igre med nemškim prvakom Henklom in našim Mitšičem. Kakor je bila v prvi igri premoč Punčeca očitna, tako je v drugi igri gospodaril na igrišču Henkel. Henkel je s svojo igro dokazal, da se ga lahko po pravici smatra najboljšega evropskega teniškega igralca. Poleg tega pa je bil Mitšič včeraj še nerazpoložen in slab. Mitšič se je razgibal šele v tretjem in četrtem setu. V teh dveh setih je bil mnogo boljše, toda zmaga Henklu ni mogel ogroziti.

V Zagrebu so z današnjima igrama zadovoljni, čeprav smatrajo, da so bili linjski sodniki v odločitnem trenutku napram Mitšiču krivični in da je to tudi vplivalo na rezultat. Trener naših igralcev Francoz Vissault pa smatra, da zmaga naših igralcev ni ogrožena in da bomo vodili danes z 2:1, tretjo točko pa da bo v nedeljo priboril Punčec proti Henklu.

Danes popoldne je na programu igra v dvoje. Naš par nastopi v postavi Punčec-Kukuljevič proti nemškemu paru Henkel-Menzei.

svojega škofovanja spoštljivo šli zastopniku sv. očeta poljubiti prstan. Med njimi je bil tudi apostolski nuncij Felici, ki ga je kardinal-legat ob tej priliki objel. Po tem ganljivem obredu, v katerem se dostojanstveno kaže veličina oblasti in pokorščine v cerkvi, škof Gregorij Rožman ob številni asistenci podelil nabito polni stolnici blagoslov z Najsvetejšim.

Med posameznimi presledki je po stolnici veličastno odmevalo ljudsko petje, ki ga je na orglah vodil msgr. Premrl, dirigiral ga je pa stolni dekan dr. Kimovec.

Stolnica je bila prenapolnjena do zadnjega mesta prenatrpana; množice ljudstva so morale ostati zunaj. Za konec slovesnosti je vse ljudstvo zapelo »Povsod Boga«, nato pa je kardinal-legat s sprejodom odšel iz cerkve ter se v spremstvu škofa dr. Rožmana odpeljal v Križanke, kjer bo stanoval za časa kongresa.

Pred Križankami ga je pozdravil prior križarskega reda p. Učak. In sicer najprej v latinščini, nato pa še v slovenskem jeziku. Nato je kardinal-legat odšel v samostan, na stopnicah pa se je ustavil, ko je zagledal vzdano spominsko ploščo, ki mu je obudila spomine na dni, ko je bival tod prvič.

Zvečer ob devetih je bil v Unioinu pozdravni večer papeževemu odposlancu. Tega večera so se udeležili najodličnejši zastopniki laičnih stanov in duhovščine.

4. katoliška društva, posebno KA, naj upoznajo svoje člane s temi mislimi.

Sledil je slovenski nagovor dr. Žitka, ki je govoril o laičnem apostolatu in o važnosti ter pomembnosti vloge, katero lahko opravlja laik v katoliški Cerkvi. Po njegovem govoru je predsednik dr. Pitamic zborovanje za ta dan zaključil, kajti približala se je ura, ko bo stopil na slovenska tla, v našo belo Ljubljano, papeški legat, poljski primas kardinal Hlond.

Tudi včerajšnji dan je v Ljubljano prišlo mnogo novih odličnih gostov. S prvim jutranjim brzim vlakom se je pripeljal iz Belgrade msgr. Felice Hector, nadškof in papeški nuncij. Visokega cerkvenega dostojanstvenika sta na postaji pozdravila v imenu cerkvenih oblasti škof dr. Gregorij Rožman, v imenu zadržanega bana dravske banovine pa pomočnik bana dr. Majcen. Z istim vlakom sta se pripeljala na kongres tudi oba slovenska ministra dr. Krek in Snoj. V teku dopoldneva sta prispela v Ljubljano še dr. Hieronim Mileta, škof iz Šibenika, ter msgr. Budanovič Ludovik, škof iz Subotice. O triumfalnem sprejemu, ki ga je doživel Nj. Eminenca kardinal Hlond, papežev legat, poročamo na drugem mestu. Prav lepo je bil sprejet tudi Nj. Eminenca kardinal Piazzza, patriarh beneški, ki je prispel v Ljubljano zvečer z brzovlakom ob 19.15. Ljubljana bo torej za glavne kongresne dni imela izredno čast prvič v zgodovini pozdraviti v svoji sredi dva kardinala rimsko-katoliške Cerkve.

Ze ob trideset na osem zjutraj pa so se pripeljali v Ljubljano ministri dr. Miha Krek, Djura Cejović in Franc Snoj. Na kolodvoru so ministre sprejeli in pozdravili pomočnik bana dr. Stanko Majcen, ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman in predsednik prireditvenega odbora kongresa Kristusa Kralja dr. Stanislav Žitko. Ministra dr. Miha Krek in Franc Snoj sta ostala v Ljubljani, da se udeležita kongresa Kristusa Kralja, minister Cejović pa se je odpeljal na Bled.

Pravosodni minister dr. Viktor Ružič je prišel danes v Ljubljano, kjer se bo kot zastopnik ministrskega predsednika udeležil šestega mednarodnega kongresa Kristusa Kralja.

Prihod kardinala Piazzze iz Benetk

Beneški patriarh kardinal Piazzza je prispel v Ljubljano ob 7 zvečer. Do Brezovice so mu šli nasproti belgrajski nadškof dr. Uješič, profesor Potočnik in italijanski konzul. Na Brezovici ga je ljudstvo lepo sprejelo, mlada deklica pa mu je podarila lep šopek domačega cvetja in mu želela dobrodošlico z besedami: »Dobrodošli, eminenca, v naši domovini!« Kardinala je pozdravila tudi četa slovenskih deklet. Nato se je kardinal Piazzza odpeljal z vsem spremstvom v Ljubljano, kjer ga je ljudstvo prav tako pristočno sprejelo ter mu vzklíkalo »Bog živi!« Kardinal Piazzza se je nato odpeljal s svojim tajnikom v karmeličanski samostan na Selu, kjer bo kardinal stanoval za svojega bivanja na kongresu.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometar sko stanje	Temperatura v C		Relativna vlaga v %	Oblačnost — — —	Vetar (smer, in kosa)	Padavine	
		naj. večja	naj. manjša				m/m	vrsta
Ljubljana	765.5	24.2	11.8	81	0	0	1.3	—
Maribor	761.1	23.0	10.0	80	0	W.	8.0	—
Zagreb	757.7	24.0	10.0	80	0	W.	—	—
Belgrad	769.7	24.0	14.0	81	8	NE.	—	—
Sarajevo	762.	19.0	13.0	8	10	0	—	—
Vis	750.8	1.0	11.0	90	5	NNE.	0.0	dež
Split	764.	20.0	15.0	50	8	NE.	5.0	dež
Kumovo	756.0	23.0	18.0	10	1	WNW.	3.0	dež
Rab	752.1	25.0	12.0	50	3	WSW.	—	—
Jugorovani	757.8	21.0	17.0	6	8	NE.	4.0	dež

Vremenska napoved: Večina jasno in stabilno vreme. Toplota zraka se bo zvišala.

Koledar

Sobota, 29. julija: Marta, devica; Beatrika, mučenica.

Nedelja, 30. julija: 9. pobinkoštna nedelja. Abdon.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62 in mr. Gartus, Moste, Zaloška cesta.

Avto s 14 potniki je treščil v prepad

Peč, 29. julija, m. Na poti med Pečjo in Andrijevco, za znanerj prelazu Čakor v višini 1850 metrov, je prišlo včeraj do hude avtomobilske nesreče. Avtomobil, ki ga je šofiral neki Boškovič iz Andrijevice in v katerem je prostora samo za sedem ljudi, je odpeljal včeraj iz Peči s 14 potniki. Ko se je spuščal z vrha Čakorja, ga je vrglo s ceste v prepad. Trije potniki so bili na mestu mrtvi, ostali pa so vsi dobili težke poškodbe. Nesreča se je zgodila zato, ker je bil avtomobil preveč obremenjen.

Mati sedanjega predsednika Združenih ameriških držav, ki se tudi letos mudi v Parizu na počitnicah — pripoveduje:

Kakšna so bila Rooseveltova mlada leta

Zdi se ji čisto naravno, da je njen sin postal tako slaven

Med drugimi številnimi visokimi gosti, ki jih ima Francija vsako leto, je tudi mati sedanjega predsednika Združenih ameriških držav gospa James Rooseveltova. Prišla je v Francijo tudi letos k svoji sestri, ki živi v Parizu in bo ostala pri njej dva meseca. Roosevelt je svoje lepe lastnosti, ki pridejo do izraza predvsem v njegovem družabnem življenju, podedovala od svoje matere, ki je danes stara že osemdeset let, a je kljub temu še vedno nenavadno pri močeh, vedno dobro razpoložena in vesela.

Kljub temu, da jo bremeni že osem križev, se ji vendar vsakoletno potovanje čez Atlantski ocean zdi nekaj čisto navadnega, nič posebnega. Njen stari oče je imel celo brodovje jadrnic, njen oče pa je trgoval s Kitajsko in je bil stalno na potovanju po Tihem morju med ameriško in azijsko celino. Rooseveltova mati je živela v svojih otroških letih dolgo časa na Kitajskem v Honkongu in se je potovanja že kar privadila.

V Parizu so Rooseveltovo mater vjeli tudi francoski častniki, ki so seveda predvsem zanimali za osebnost in politično delovanje njenega sina, sedanjega predsednika Združenih ameriških držav. Čeprav svojega sina gleda vedno z materinsko nežnostjo in bi človek mislil, da bo o njem govorila samo pohvalno, se je vendar navadila nepristransko gledati nanj in na politične dogodke, ki so z njim v zvezi. Častniki so jo prosili, naj pove kaj o tako slavnem sinu, ki je že šest let osrednja osebnost v svetovni politiki. Stara gospa Rooseveltova je nenavadno ljubezniva in nežna. V tem duhu je tudi vzgojila svojega sina, toliko bolj, ker bi bila tedaj, ko je bil sedanji predsednik USA rojen, kmalu z njim vred morala umreti. Ko pa se je zdravniško posredovanje vendar posrečilo, je svojega sina vzljubila še bolj, ker je zanj toliko morala trpeti. Večkrat je dejala:

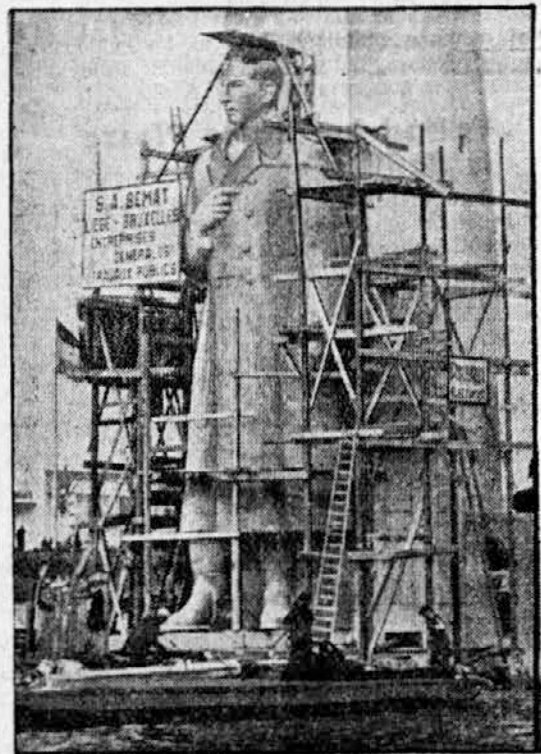
Že kot mladenič je užival vse zaupanje

»Če bi vsaka mati tako lahko vzgojila svojega otroka, kakor sem jaz Franklina, bi bila lahko vesela.« Kot vsak drug otrok, tako je tudi Franklin večkrat naredil kakšno neumnost, vendar to ni bilo nikdar kaj resnejšega. Poleg drugega, je njegova mati povedala, da je bil v svojih mladih letih med tovariši vedno osrednja osebnost in da so ga tovariši tudi vedno poslušali ter storili to, kar je on hotel.

»Toda moj sin, tedaj, ko je bil še mlad — je nadaljevala Rooseveltova mati — ni vedno samo zapovedoval. Ukazovanje je vselej kaj rad prepuščal drugim. Tega pa, kakor se mi je posrečilo ugotoviti, ni delal iz lastne pobude. Vedno sem mu pravila, da ni lepo, če kdo skuša drugemu velevati svojo voljo in mnenje. Mladi Franklin pa je večkrat dejal: »Če ne bi dajal navodil, ne bi nihče ničesar naredil.«

Otrok naj ne čuti, da so starši v stiski

Njegova mati je skušala sinu vcepiti vedno dobro razpoloženje in optimizem. Tudi ona je mo-

13 metrov visok kip belgijskega kralja Alberta. Postavili so ga na mostu v Lige-u.

Vojska v Sveti deželi

Videl sem, kako je majhna skupina judovskih pionirjev začela ustanovljati novo judovsko naselbino, kakor da zasaja mlado drevo. Naselbina se bo imenovala Ein Humitrac (studenec v zalivu). Naselbina leži nekaj malega od Haife, blizu Akona. Krog in krog jo obdajajo arabske vasi.

Začetek je narejen v nekaj urah. Že precej časa so člani bodoče naselbine v zasednem taborišču pripravljali material in orodje. Vse je naloženo na tovorne avtomobile. Prvi oddelek, pešica 40 odličnih ljudi, krene na pot.

Ti postavljajo nekako majhno trdnjavo, okoli katere in pod varstvom katere bodo lahko začeli obdelovati zemljo sredi prebivalstva, ki neprenehoma kaže zobe.

Najprej postavijo dvojen zid: dva plota, ki sta drug od drugega 40 cm narazen. Vmesni prostor nasejujejo z gručem. Ta ograja je dobro varstvo proti krogolam.

Nato postavijo opazovalni stolp, visok 10 ali 12 metrov. Tega so prinesli s seboj že narejenega. Potem pa začno staviti novo ograjo, 30 m od obrambnega zidu. Ta ograja je iz same bodeče žice.

Iz trdnjave gredo na vse strani zaviti strelski jarki, ki se končujejo na štirih voglih pri stražnicah. Stražnice so po-

stavljene tako, da je iz njih moči streljati križem. Tu so dobri strelski položaji zavarovani z vretami zemlje, od koder lahko pešica pobojnih ljudi vzdrži eno noč ali en dan obleganje sovražnika.

Te vojaške priprave niso otroška igra. Tu se ljudje dan za dnem pobijajo in treba je vsak dan računati s povprečno enim arabskim napadom. Prišel je večer. Povzpeli sem se na stolp, kjer so nastavljeni žamet. V službi sta bila dva čuvaja. Ko sem se pripravil, da pojdem s stolpa, sem videl, da sta si nataknila prostore kapuce in rokavice, ki so seglele do srede lakti. Razložila sta mi to čudno uniformo: »To je zaradi komarjev. Ponoči nas kar zasipajo. Arabci nas pobijejo dosti manj, kakor pa malarija.«

Morda je res tako, a stavim glavo, da Judje ne bodo tako hitro premagali Arabcev kakor bodo komarje. ... Če bi me po vsem tem, kar sem v Palestini videl in kar vem o njej, kdo vprašal, kako se idem o bodočnosti, bi bil v veliki zadregi.

Niti Arabci, niti Judje ne bodo odnehal. Če gledamo v bistvo tega vprašanja in se ne menimo za ravnanje, lahko rečemo, da imajo oboji prav. Anglija, ki je za zdaj gospodarica Palestine, je enim kakor drugim dala uradne obljube. Zdi se ne ve, kako bi se teh obljub rešila.

Arabski se čutijo doma na tej zemlji, Judje že živijo že sto in stoletja. Judje se sklicujejo na čudovite zgodovinske in legendarne spomine. Razen tega tudi lahko po pravici povdajajo vse, kar so zadnjih 50 let storili za Palestino. Sklicujejo se tudi na vse hujša preganjanja, ki jih njihovi rojaki trpe po evropskih državah.

»Če bodo Jude pregnali od povsod, jih bo treba pač nekam spraviti, ali pa vse pobiti.«

Spet drugi pravijo: »Vsi nasprotniki Judov na svetu bi morali posprejeti sionizem. Saj ta rešuje judovstvo v smislu njihovih želja. Kaj pa je naš cilj, ki ga je tako točno označil Hercl? Dati pravo državljanstvo in pravo narodnost ter domovino tistim Judom, ki se ne morejo ali ne marajo asimilirati, potujiti. Prvi se bodo prišli naseljevati v Palestino v tako velikem številu kakor jimi bo le mogoče. Drugi pa bodo ostali pri narodih ki so jih nekdaj sprejeli medse, a jih bodo odsej gledali kot tujce, ki spoštujejo njihovost. Tudi bodo podpirali njihovi konzuli in branili njihovi poslaniki. Tiste Jude pa, ki bodo rajši postali Francozi, Angliji ali Amerikanci, pa naj to le store, mi jih bomo nehalo imeti za Jude.«

To stališče je nedvomno nadvse preprosto, vendar je odkritosrčno in se bo morda nekega dne uresničilo.

V pričakovanju tega uresničenja, pa bo palestinska rana najbrž še bolj za-

strupila bolezen, ki že tako in tako razjeda svet. Izrael je velika mednarodna sila, a katero je treba računati. Mohamedanstvo pa nevarno oklepa francosko in angleško državo. Mohamedanska jeza utegne biti zelo močno orodje proti Angliji in proti Franciji za tistega, ki jo bo znal izkoristiti.

Čisto gotovo je da je Nemčija to znala. Hitler, ki je izgnal Jude iz evropskega raja, uživa vedno večji ugled pri protijudovskih Arabcih. Ti menijo o njem, da ga je poslal Bog sam Nobena-ga dvoma ni, da nemški agenti z vsemi silami podpirajo, vodijo in podpirajo arabsko naselje. Angleška in francoska obveščevalna služba imata o tem popolnoma točne podatke in nemški voditelji sam je v svojih govorih velikokrat namignil na to. Morda ni daleč dan, ko bo na glas posredoval v tej zadevi.

Vsi angleški poskusi tudi nedavna »konferenca pri okrogli mizi v Londonu«, so doživeli neuspeh. Anglija si mora pomagati z zasilnimi sredstvi.

Ta rešitev pa ni končna in tudi ne zadovoljiva. Toda ker ni boljšega, upajmo, saj mi kristjani ki nas na Palestino tudi veže veliko svetih spominov, da bi se to zasilno stanje podaljšalo in da ne bi tako poslabšanje prišlo. Angležev, da bi morali odločneje poseči v gadije gnezdo, kakršno predstavlja danes judovsko-arabska vojska v Sveti deželi.

KONEC

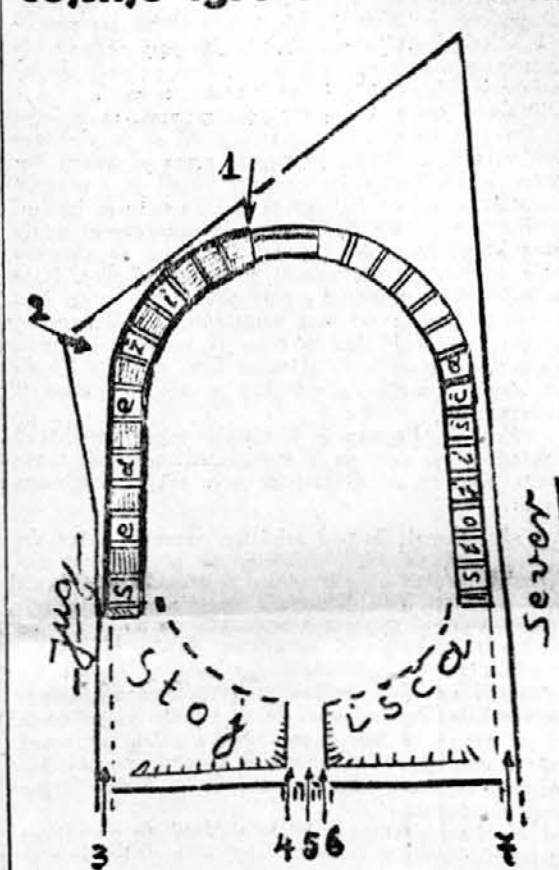
»Vesel« dogodek z njegovega potovanja

Glede odnosov z ženskami, Roosevelt ni bil pustolovec. Bil je zelo strmežljiv. Čeprav je svoji materi zaupal prav vse, vendar se ni nikdar zgodilo, da bi ji kdaj povedal kaj o svoji izvoljenki ali eploh o tem, če ima kako žensko rad. Pred svojo poroko je o teh stvareh enkrat samkrat govoril in sicer ob priliki nekega veselja dogodka v New Yorku. Tja se je odpeljal z vozom v družbi nekega dekleta, za katero se danes ne ve, zakaj se je pri tej priliki onesvestila. Franklin se je toliko prestrašil, da je spustil iz rok vajeti. Konja sta se začela plašiti. Roosevelt v prvem trenutku ni vedel kaj naj bi storil ali naj bi pomagal dekletu, ali pa pomiril konje. V tem hipu se je strlo kolo, konja sta se ustavila, Franklin pa je zmago-slavno skočil iz voza, odhitel k reki in prinesel dekletu vode. Ni bil pa pri tem izkazovanju preveč nežen, katji vodo je kar metal dekletu v obraz, in tako res ni čudno, da je dekleta takoj prišlo spet k zavesti.

Pozneje se je Franklin zaljubil v svojo sestrično Eleanoro Roosevelt, s katero se je še kot otrok skupaj igral. Tako se mu je dopadla, da je nekega dne stopil k svoji sstrici in ga prosil za Eleanorino roko. Ta mu njegove želje seveda ni odklonil.

Rooseveltova mati se je z vso skrbnostjo prizadevala, kako bi svojega sina, ki je zbolel pri svojem štiridesetem letu na otroški paralizi, pozdravila. Franklin pa je bil trdno prepričan, da ga ta bolezen ne more ovirati, da se ne bi posvetil političnemu poklicu. Kot vedno prej, tako je njegova mati tudi pozneje, ko se je Franklin čisto posvetil politiki, z vso pozornostjo zasledovala njegovo delo. Zdi se ji čisto naravno in prav nič čudno, da je Franklin postal tako slaven ne samo v Združenih ameriških državah, pač pa tudi v ostalem svetu.

Važna opozorila za nočojšjo igro na Stadionu

Sedeži in stojišča za igro!

Sedeži so samo na južni strani stadiona na betoniranih terasah! — Vsak naj gre na blok, ki je označen na knjižici! Bloki za sedeže so numerirani od 1—14.

K sedežem pridete le skozi vhode št. 1, 2 in 3. Vhod št. 3 bo točno ob pol osmih za sedeže zaprt. — Stojišča so na severnih terasah in na nabrežini ob Tyrševi cesti. — Na stojišča pridete le skozi vhode št. 4, 6 in 7. — Srednji vhod št. 5 je samo za igralce.

Reditelji!

Vzdržujte najstrožji red!

Ker je 31.000 stojišč prodanih, prosimo vse udeležence, da se zbero predvsem na severnih terasah proti oltarju in da slede navodilom rediteljev!

Držite se strogo gornjih navodil, sicer z nepravilnim obnašanjem lahko igro preprečite!

K igri imajo seveda vstop tako ženske kot moški, le majhnih otrok ne pripeljite s seboj!

Po pol osmi uri ni vhoda!

Genijalnost-blaznost-zločinstvo:

„Moister duš“

Da bi bil ta prikaz človeških žalostnih popolnejši, bomo navedli še primer iz najnovejše preteklosti. Ta primer kaže, da poleg zveze med genialnostjo in blaznostjo ravno tako lahko naletimo še na drugo zvezo, ki je zapletenejša in še bolj nerazložljiva, na zvezo med genialnostjo, norostjo in zločinstvom.

To se je zgodilo v New Yorku pred dobrim letom.

Barre Lyndon, mlad nadarjen gledališki pisatelj in zdravnik se je bavil tudi s kriminalologijo, s preučevanjem kriminalnih ljudi. V svoji igri »Moister duš« je prikazal kriminalno-patološki primer, ki je prav tiste čase držal v napetosti vso Ameriko.

Dva sodnika, ki sta po naključju gledala igro, sta začela sumiti, da je mladi pisec sam zapleten v to skrivnostno zločinstvo, saj je vendar v svojem delu tako zgornjo in prepričljivo ter smiselno naslavljal.

Vsebina igre je naslednja:

Ropar odpre skrito blagajno v spalnici bogate dame. Nanj ta trenutek pade snop električne svetlobe: ujel ga je drugi ropar. Začne se vrsta naglih, napetih prizorov, ravno nasprotnih kakor pa pričakujemo.

Roparja primejo. Zaman trdi, da mu je neki drugi ropar odvzel plen.

Za ta dogodek se začne zanimati slavni zdravnik-kirurg dr. Clitterhouse, ki preučuje duševnost zločincev ter išče globljih razlogov za vsako zločinstvo.

Zaprtil ropar prepozna v zdravnikovem glasu glas tistega, ki mu je ugrabil plen. Seveda mu nihče ne verjame.

Najboljši prijatelj dr. Clitterhouse je policijski nadzornik. Zdravnik tako zve za vse nevarne zločince na svetu in postane njihov pajdaš. Vodi teli te tolpe je neka ženska, ki se zaljubi v novega člana. Ta novi član po svojih zvezah s policijo zve vse, kar zanima njegove nove tovariše.

To vznemirljivo dvojno življenje je trajalo nekaj časa, dosel se ni dr. Clitterhouse odločil, da bo izvedel svoj zadnji načrt, velik vlom. Potem se je poslovil od svojih tovarišev. Toda eden od teh je zvedel, kdo je njihov novi tovariš. Prisilil ga, da še dalje »delat« za nje, da jim daje naslove svojih bogatih znancev, da jim pove, kje imajo njegovi bogati znanci blagajne itd. Zdi se dr. Clitterhouse odloči na poslednji poskus: zastrupi tega zločince!

Pride pred sodišče. Njegov prijatelj odvetnik si prizadeva, da bi ga rešil s tem, da bi ga sodišče proglasilo za blaznega. Zdravnik bi moral priznati, da je knjiga, katero je napisal za svojega bivanja med zločinci, neutemeljena in nesmiselna. Zdravnik pa uporno trdi, da je ta knjiga najboljša reč, katero je kdaj napisal. S tem se sam obsodi.

Toda ne! Sodnik ga oprostí, češ, da je blazen. Razsodbo utemelji z besedami: »Kadar kdo v takih okoliščinah odbije zadnje upanje, da se reši, zadnje upanje, ki je v tem, da bi bil proglašen za norega in bi ga to rešilo ječe, pa to odkloni — ta človek mora biti res nor!«

To je v prav kratkih potezih vsebina drame »Moister duš«.

Pisec Lyndon je res prišel pred sodišče. To je bila senzacionalna razprava, ki je nekaj tednov držala vso ameriško javnost v skrajni napetosti. Na koncu se je mlademu pisatelju primerilo to, kar je doživel glavni junak njegove igre — dr. Clitterhouse. Moral je izbirati: ali v ječo ali v blaznico. Zadnji trenutek so ga rešili njegovi odvetniki. S tem procesom je Lyndon postal še slavnjejši. Njegova drama »Moister duš« je postala slager sezone. Seveda je na njo postal pozoren tudi film. V delo so ga dali slovitemu režiserju Anatolu Litvak, ki se je poslužil »Mayerlingom« in »Ljubeznjosti Tatjane Petrovne«. Glavni vlogi v filmu je igral sloviti Edward G. Robinson.

Tako je nastal film »Moister duš«, ki nam s prepričljivo stvarnostjo odkriva skrivnosti slavnega kirurga na meji genialnosti, blaznosti in zločinstva...

Že v prihodnji številki

bomo na tem mestu začeli priobčevati naš novi napeti, zanimivi, in kar je glavno, resnični podlistek o dogodivščinah mladega Slovenca v sloviti francoski Tujski legiji, pod naslovom:

Beg iz tujske legije

Listek bo obilno ilustriran z izvrnimi fotografijami pisčevih tovarišev — tujskih legionarjev. Predstavljal bo zanimivost, kakršne ni svojim bralcem nudil še noben slovenski list.

Pisec sam pravi o svojem prikazu takole:

Z opisom bi rad pokazal razliko med romantičnimi sanjami o legiji in med resnico. Rad bi odvrnil tiste, ki še vedno silijo v puščavo, v Afriko, v legijo, a ne vedo, kaj jih prav za prav čaka tam. Legija je zadnje zavetišče ljudem, ki so opravili z življenjem in beže pred njim in pred samim seboj. Naj ne bi noben Slovenec toliko pretrpel, kakor sem jaz in kolikor trpe tiisti Slovenci, ki jih še vedno veže trdi neizprosni, kruti zakon legije.

Ne zamudite te prilike in povejte vsem svojim prijateljem in znancem, naj s prihodnjo številko naroče naš list, v katerem bodo dobili poleg tega listka še veliko drugega berila ter točne in zanesljive domače in tuje informacije iz prvega vira.